

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

13 жовтня 2011 року

№33 (2967)

Презентація освітніх програм ННЦ NetCracker – НТУУ "КПІ"

Виступає Василь Седунов

5 жовтня в залі засідань Вченої ради відбулась презентація освітніх програм навчально-наукового центру (ННЦ) NetCracker – НТУУ "КПІ". Зі вступною промовою виступив ректор НТУУ "КПІ" Михайло Захарович Згуровський, який розповів про результати 6-річної співпраці між університетом і компанією NetCracker Technology: це і оснащення нових лабораторій, і навчання в ННЦ близько 200 студентів різних факультетів і інститутів, 64 з яких отримали роботу в компанії, і спільна наукова співпраця, спільні публікації в наукових виданнях і доповіді на наукових конференціях. Особливий наголос М.Згуровський зробив на планах розширення напрямів співпраці, а саме про участь науковців університету вже не тільки у спільних наукових дослідженнях, а й у розробках продуктів компанії.

Вице-президент компанії NetCracker Василь Седунов розповів студентам про стан та тенденції розвитку телеком-індустрії, про історію компанії, її роль, завдання, а також відповів на запитання присутніх. Директор інженерного департаменту українського відділення компанії Максим Ясочка розповів про організацію навчання студентів у ННЦ та про перспективи подальшого кар'єрного росту в компанії. Начальник відділу підтримки клієнтів Микола Сергєєнков розповів про відкриття нового напрямку "Customer Support" підготовки студентів в ННЦ NetCracker – НТУУ.

Із заключним словом виступив науковий керівник центру Сергій Федорович Теленик, у якому він закликав молодь навчатись та брати активну участь у співпраці з провідними ІТ-компаніями.

Інф. "КПІ"

Випускник ФТІ НТУУ "КПІ" Олександр Рибак – один з тих, чий портрет є в університетській галереї призерів міжнародних студентських олімпіад. Під час навчання в університеті Олександр кожного року був переможцем або призером всеукраїнських і міжнародних студентських олімпіад з математики, двічі – фіналістом міжнародних олімпіад

Різнобарвна графіка Олександра Рибак

ад з програмування. Зараз Олександр Рибак навчається в аспірантурі при Інституті математики НАН України, але зв'язків зі своєю альма-матер не пориває. Він, зокрема, вів студентський гурток математики, деякий час викладав у ФТІ, впродовж двох останніх років складав задачі для міжнародної олімпіади з програмування "KPI-Open".

30 вересня у Великій фізичній аудиторії Олександр Рибак провів для студентів ФТІ і всіх бажаючих презентацію власних комп'ютерних програм під назвою "Краса 16-ти кольорів". Присутнім його представив директор ФТІ проф. О.М.Новіков, який розповів про здобутки Олександра під час навчання і нинішню співпрацю з ФТІ.

На початку свого виступу О.Рибак розповів, що завдяки хорошему вчителю інформатики він ще у шкільні роки навчився програмувати мовою Паскаль. Вивчаючи в університеті різні мови програмування, Олександр продовжував вдосконалювати своє вміння програмувати мовою Паскаль. Присутнім він розповідав про свої розробки різних років і демонстрував за допомогою мультимедійного проєктора роботу програм на екрані. Усі програми написані під DOS

в 16-кольоровій графіці, невибагливій до ресурсів.

Програми були дуже різноманітні. Глядачі побачили роботу програми комп'ютерної гри, у якій на шаховій дошці тура має "спіймати" коня. Цю програму Олександр розробив ще у школі і виступав з нею на міських змаганнях з програмування, що проходили під егідою Малої академії наук (МАН). Крім того, глядачі побачили нескінченне зростання фрактальних сніжинки

Коха і валентинки Серпінського, модель руху трьох тіл під дією закону всесвітнього тяжіння (задача трьох тіл), художні анімаційні листівки, а наприкінці – результат роботи програми, яка вставляє у фото зображення джедайського меча. Демонстрацію роботи програм Олександр супроводжував розповіддю про цікаві програмістські прийоми, які він розробив самостійно і використовував у тій чи іншій програмі. І побудовою презентації, і коментарями Олександр продемонстрував непоганий педагогічний хист. Мабуть, варто було б у майбутньому показати цю презентацію школярам, можливо, членам МАН.

В.Миколаєнко

ЯК СПРАВИ, ПЕРШОКУРСНИКИ?

У КПІ поважають студентів

О. Терлецька

Першокурсниця Ольга Терлецька (гр. ХН-12, ХТФ) мріє стати фахівцем у галузі неорганічної хімії, займатися водопідготовкою та очисткою стічних вод. Приїхала з Львівської області, в її містечку воду подають кілька годин на добу, а в тамтешній річці уже й не пам'ятають, коли купалися. Дівчина гарно навчалася в школі, брала участь у районних предметних олімпіадах, отримала високі бали ЗНО. На вибір, де навчатися: у Львівській чи Київській політехніці, вплинуло, як не дивно, поважне та зацікавлене ставлення до абітурієнтів, яке Ольга відчула в приймальній комісії НТУУ "КПІ" та на ХТФ.

Промайнув перший місяць навчання. Поки що студентці в КПІ подобається ВСЕ. Звикає до нового оточення і вимог, роззнайомилася з новими друзями, вчиться разом із колежанками облаштовувати свій побут у гуртожитку. А про посвячення в першокурсники на площі Знань розповідає з трепетом і захопленням: таке грандіозне і яскраве свято запам'ятається їй, мабуть, на все життя.

Тож хай щастить на твоїй життєвій дорозі, Олю. КПІ радо розквіт для тебе свої обійми та запропонував освітні можливості найвищого рівня, перспективи міжнародної співпраці й мобільності, культурного й спортивного вдосконалення. І лише від тебе залежить, які здобутки матимеш через 3-5 років.

Не так, як у школі

Олександрі Парій (гр. ОФ-11, ФМФ) завжди подобалися точні науки. Своє майбутнє вона бачить пов'язаним із фізикою чи математикою. І виш, на думку дівчини, вибрала найкращий, адже за відгукми роботодавців, КПІ надійно утримує вищі сходинки рейтингів.

До вступу в НТУУ "КПІ" Олександра підготувалася ґрунтовно: з гарними результатами закінчила фізико-математичний лицей №208 (м. Київ), отримала високі бали ЗНО. Тож зарахування на ФМФ стало закономірним підсумком її сумлінності та наполегливості. Спеціальність обрала "Загальна фізика", яка, на її думку, дасть у майбутньому широкі можливості застосувати отримані знання. Наразі рано загадувати, ким стану, говорить студентка, але бути вчителем, викладачем чи працювати в офісі поки не мріє.

"Мене вражають масштаби і атмосфера КПІ, – каже Олександра, – це наче не просто університет, а справжнє місто". Навчатися в університеті дівчині дуже цікаво, а ще подобається, що "ніхто не стоїть над душою" і не нагадує: завдання не виконано, терміни спливають, роботи накопичуються. "Хто хоче – той тут вчиться, хто не хоче – може не вчитися", – розмірковує дівчина. Загалом-то так, зауважимо, але курчат восени рахують, а студентами стають після першої сесії.

Тож хочеться побажати Олександрі та її колегам не розслаблятися, адже все тільки починається.

О. Парій

Продовження династії

Киянка Ольга Ліщінер (гр. МВ-11, ММІ) ще з дитинства знала, що навчатиметься в Київському політехнічному на механіко-машинобудівному. А як же інакше? Тут здобули освіту її батьки, дідусь та бабуся. Саме в КПІ вони зустрілися та поєднали свої долі. За радянських часів диплом Київської політехніки гарантував пристойне працевлаштування (за фахом!) та можливість кар'єрного зростання. У перші роки незалежності економічний занепад у країні змусив багатьох інженерів шукати додаткових заробітків, але багатовекторна, орієнтована на кращі європейські зразки модель освіти, запроваджена нині в НТУУ "КПІ", додає дівчині впевненості: після закінчення університету вона знайде свою фахову нішу на сучасному ринку праці.

Щоб здійснити свою мрію – вступити до омріяного вишу, дівчина рік навчалася на ФДП. До вибору майбутньої спеціальності підійшла серйозно та зважено й зупинилася на кафедрі конструювання верстатів і машин. На її думку, саме тут можна реалізувати творчі задуми, підкріплені фундаментальними й професійними знаннями.

Місяць навчання промайнув для студентки непогано: нове оточення, обов'язки старости курсу, намагання по-новому організувати свій робочий день – залишають мало часу на дозвілля. Їй дуже подобається творча атмосфера на кафедрі, уважні й знаючі викладачі. Дівчина задоволена, що не помилилася з вибором навчального закладу і сподівается примножити професійні здобутки сімейної династії.

Н.Вдовенко

О. Ліщінер

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

ННЦ NetCracker
1 – НТУУ "КПІ"

Інтерв'ю з
першокурсниками

О.Й.Хоцянівському
2 – 80!

Викладач-
дослідник
П.І. Бідюк

На засіданні
Вченої ради

Не "копіаст"
– плагіат!

Семінар-тренінг
3 ACSE'11
на ФПМ

Життя та
відкриття
Д. Кардано

Лабіринт – 2011
4

Сорочинський
ярмарок

Увага, конкурс!

Оголошення

ВІТАЄМО! ВІТАЄМО!

Олегу Йосиповичу Хоцянівському – 80!

12 жовтня 2011 року виповнилось 80 років О.Й.Хоцянівському, одному з найстаріших викладачів хіміко-технологічного факультету нашого університету.

Народився Олег Йосипович у м. Києві в родині науковців. У 1949 році закінчив середню школу в м. Кургані і вступив на хімічний факультет Уральського університету, який закін-

чив у 1954 р. за фахом фізикохіміка. У студентські роки займався науковою роботою під керівництвом проф. А.Г.Стромбергера – видатного вченого в галузі полярографії.

З 1 вересня 1954 р. О.Й.Хоцянівський почав працювати лекційним асистентом на кафедрі фізичної хімії КПІ у проф. О.К.Кудри. І з тих пір – уже понад півстоліття – його науково-педагогічна діяльність пов'язана з КПІ.

На кафедрі фізичної хімії Олег Йосипович підготував і захистив (1959 р.) кандидатську дисертацію на тему "Полярографічне дослідження галогенідних комплексів кадмію в неводних розчинах". У цій роботі він один з перших в Україні застосував полярографічний метод дослідження впливу неводних розчинів на процеси комплексоутворення. І далі він успішно займався дослідженнями процесів комплексоутворення в розчинах, опублікував 80 наукових робіт та близько десяти методичних посібників.

З 1961 р. О.Й.Хоцянівський працює доцентом на кафедрі аналітичної хімії ХТФ, де впроваджувався новий курс – фізико-хімічні методи аналізу. Тут він проводить заняття з класичних фізико-хімічних методів аналітичної хімії. На своїх лекціях використовував демонстрацію, що значно підвищувало

інтерес студентів до предмету. На основі літературних доробок та власного досвіду демонстрації на лекціях у 1965 р. у співавторстві з доц. В.С.Галінкером випустив книжку "Лекційные опыты и демонстрационные материалы по физической и коллоидной химии" – першу в цьому напрямі.

У 1967-1975 рр. О.Й.Хоцянівський був заступником декана ХТФ, членом спеціалізованої вченої ради з присудження наукових ступенів. У 1970 р. був відряджений до Республіки Куба в Центральний університет (м. Санта-Клара), де читав лекції з фізичної хімії методів аналізу.

О.Й.Хоцянівський багато років вивчає історію КПІ та ХТФ. У газеті "Київський політехнік" опубліковано багато його статей про визначних вчених та вихованців КПІ: М.І.Конвалова, В.Г.Шапошнікова, М.О.Тананаєва, В.В.Свентославського, А.Ф.Вінтера, О.С.Плигунова, О.К.Кудру, О.В.Городиського та ін. О.Й.Хоцянівський видав книжки "Ректор КПІ О.С.Плигунов" (2004 р.), "Директор КПІ М.І.Конвалов" (2008 р.) та (у співавторстві) брошури з історії кафедр екології, технології паперу, аналітичної хімії (1998 р.).

Побажаємо ювіляру творчої наснаги та доброго здоров'я.

Н.В.Чорна, доцент

ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ

Виростити наукову зміну

Серед рекордменів НТУУ "КПІ", які впродовж усіх років існування конкурсу "Викладач-дослідник" ставали його лауреатами (5 разів поспіль) – д.т.н., професор кафедри математичних методів системного аналізу ІПСА Петро Іванович Бідюк. Його наукова діяльність пов'язана із розвитком теорії, методів і алгоритмів математичного моделювання, адаптивного й оптимального керування технологічними процесами і технічними системами.

П.І. Бідюк

Учений створив наукову школу в галузі моделювання і статистичного прогнозування нелінійних нестационарних процесів різної природи. На основі теорії системного і статистичного аналізу розробив навчальні курси: "Математичне моделювання економіки перехідного періоду", "Статистичні методи прогнозування фінансових процесів", "Байєсівська мережі".

Професор П.І.Бідюк активно співпрацює з міжнародними науковими товариствами "Нелінійний аналіз в економіці та фінансах", "Людський фактор та ергономіка", "Товариство дослідників байєсівських методів аналізу даних". Він активний учасник міжнародних конференцій і семінарів з автоматичного керування, оптимального оцінювання параметрів і станів динамічних систем, що проходять у Польщі (Технічний університет м. Зелена Гура),

США (Міжнародний університет Флориди, м. Джексонвіль) та ін. П.І. Бідюк автор 370 наукових праць, 5-ти монографій, 3-х навчальних посібників і 15 винаходів. Основні наукові праці останніх років: "Методи аналізу якості" (2004), "Моделювання і прогнозування нелінійних процесів" (2005), "Методи прогнозування" (2008); "Аналіз часових рядів" (2011); "Проектування систем підтримки прийняття рішень" (2011). Він отримав міжнародну відзнаку "Nelson Butters Award" (США) за кращу наукову публікацію 2005 року.

На запитання, що є головним у його науково-викладачій діяльності, Петро Іванович відповів: "Прагну навчити студентів раціонально витрачати свій час, приділяючи увагу і навчання, й дозвіллю. Адже п'ять студентських років промайнуть занадто швидко. І тоді постає питання: "А що ж за плечима?" Колектив нашої кафедри сприяє формуванню студентів як фахівців починаючи з 4-го курсу. На цей час вони вже добре орієнтуються, чим хотіли б займатися, який напрям діяльності найбільш цікавий. Тож визначившись із спеціалізацією, починають активно працювати. Обравши тему досліджень, демонструють цікаві сучасні практичні розробки, магістерська за рік-два перетікає в кандидатську, і от уже колишні вихованці стають колегами, формується наукова школа". Слова не розходяться з ділом, адже Петро Іванович підготував 157 магістрів та 16 кандидатів наук. Нещодавно захистилися: Євген Демківський (2007), Лев Коршевнюк (2007), Олег Митник (2008), Андрій Фелелов (2008), Олександр Терентьев (2009), Анна Литинська (2010), Арсеній Кроптія (2010), Ярослав Баклан (2011), Наталя Кузнецова (2011).

Йому цікаво працювати, спілкуватися зі студентами, постійно пізнавати щось нове. "Повторення того, що в підручнику, – говорить Петро Іванович, – не сприяє розвитку, рухові вперед". І хоча нинішній стан економіки країни, а значить і матеріально-технічне забезпечення навчального процесу не додають оптимізму, науковець задоволеній результатами своєї праці. Поряд працюють учні, які продовжать його справу.

Н.Вдовенко

На кафедрі математичного аналізу та теорії ймовірностей ФМФ регулярно проходять наукові семінари, на яких обговорюються доповіді з актуальних питань математики. Також відбуваються семінари з історії математики, де виступають не тільки математики, але й історики, працівники музеїв, очевидці. Не так давно пройшли семінари, присвячені пам'яті колишніх завідувачів кафедр математики КПІ В.А.Зморевича та О.С.Смогоржевського.

21 вересня відбувся науковий семінар, присвячений вшануванню пам'яті завідувача кафедри вищої математики КПІ у 1938–1941 роках члена-кореспондента АН УРСР професора Юрія Дмитровича Соколова (1896-1971). Співорганізаторами цього заходу стали Державний політехнічний музей при НТУУ "КПІ" і Астрономічний музей Астрономічної обсерваторії КНУ ім. Тараса Шевченка.

Відкрила семінар доктор фіз.-мат. наук, професор Н.О.Вірченко. Директор ДПМ Н.В.Писаревська розповіла про наукові досягнення Ю.Д. Соколова та закінчила свій виступ віршами на згадку про вченого, який сам захоплювався поезією і часто наприкінці своїх лекцій декламував улюблені поетичні рядки. М.н.с. ДПМ Л.С.Баштова у своїй доповіді повідомила про факти з життя вченого, які стали відомі лише нещодавно. Про наукові здобутки Ю.Д. Соколова розповів проф. В.О.Добровольський. С.н.с. Астрономічного музею Астрономіч-

ної обсерваторії КНУ ім. Тараса Шевченка Л.В.Казанцева продемонструвала матеріали про роботу обсерваторії під керівництвом Ю.Д.Соколова в роки німецької окупації. Своїми спогадами поділилися подружжя Путілі-

ми М.П.Кравчука, зокрема О.С.Смогоржевським та В.А.Зморевичем, які керували математичними кафедрами КПІ в роки війни і повсюдної відбудови.

Очоловши під час окупації Київську астрономічну обсерваторію, ризи-

Він зберіг та збагатив математичну школу КПІ

Н.О.Вірченко відкриває семінар

куючи життям Юрій Дмитрович переховував київських математиків С.І.Зуховицького та І.Б.Погребиського – євреїв за національністю, зумів перешкодити вивезенню в Німеччину унікальних астрономічних інструментів і великої бібліотеки обсерваторії. Уже в похилому віці Ю.Д.Соколов, залишаючись принциповою і безкомпромисною людиною, був одним із трьох математиків з академічними званнями, до яких належали Ю.М.Березанський (учень С.І.Зуховицького) та А.В.Скороход, які у 1968 р. підписали знаменитий "лист 139-ти" з вимогою припинити практику протизаконних політичних процесів. Докладніше про Ю.Д.Соколова читайте на сайті: kpi.ua/sokolov.

Важливо, що на семінарі були присутні школярі – члени Малої академії наук. Вони слухали виступи затамувавши подих, і не тільки збагатили свої знання з історії, а й отримали важливий урок морального виховання.

Л.С. Баштова, м.н.с., ДПМ НТУУ "КПІ"

На засіданні Вченої ради

Чергове засідання Вченої ради НТУУ "КПІ" відбулося 3 жовтня 2011 р. Перед його початком головуєчий ректор НТУУ "КПІ" професор М.З.Згуровський привітав усіх присутніх з Днем працівника освіти. З ювілеями привітав проректора з наукової роботи професора М.Ю.Ільченка і завідувача кафедри екології та технології рослинних полімерів професора М.Д.Гомелю.

Далі ректор М.З.Згуровський вручив атестати професорів завідувачу кафедри телекомунікаційних систем д.т.н. Л.О.Уривському, професору кафедри приладів та систем керування літальними апаратами, д.т.н. В.В.Сухову, завідувачу кафедри металознавства та термічної обробки д.ф.-м.н. Я.В.Зауличному, завідувачу кафедри конструювання електронно-обчислювальної апаратури д.т.н. О.М.Лисенку, завідувачу кафедри видавничої справи та редактування д.н.із соц. комунікацій О.В.Тришук. Також за багаторічну плідну роботу та значні досягнення в роботі за підсумками 2010-

2011 років були нагороджені відзнаками Вченої ради заступники деканів з навчально-виховної роботи, а саме: заступник декана ФЕА к.т.н., доцент П.Л.Денисюк; заступник декана ІФФ к.т.н., доцент О.І.Дудка; заступник декана ФСП к.філос.н., професор І.П.Федорова; заступник директора ІТС к.т.н., професор С.А.Якорнов. Почесною грамотою за вагомий внесок у розвиток спортивної бази та підтримання спортивних традицій університету нагородили завідувача кафедри спортивного вдосконалення ММІФ к.п.н., доцента Ю.В.Новицького.

Першим питанням порядку денного Вчена рада заслухала доповідь ректора М.З.Згуровського "Щодо розгляду та затвердження перспективної програми розвитку університету на 2011-2020 рр.". У підсумку було ухвалено рішення про передачу програми на розгляд і доповнення всім кафедрам і підрозділам університету для подальшого її затвердження на конфе-

ренції трудового колективу НТУУ "КПІ".

Наступним розглянули питання "Про впровадження системи "Електронний кампус" в університеті". Доповідачем був перший проректор Ю.І.Якименко і співдоповідачем – директор КБ "Інформаційних систем" А.Й.Савицький. Вони зазначили, що це буде мережа тільки для внутрішнього використання, закрита для зовнішнього доступу і в ній буде вся необхідна інформація та можливість для комунікації між кожним користувачем системи, від студента до ректора. Тобто, вона покликана оптимізувати співпрацю між студентством і викладацьким корпусом, і загалом у внутрішньоуніверситетському середовищі.

Третім питанням заслухали доповідь голови профкому співробітників В.І.Молчанова "Про обрання делегатів на конференцію трудового колективу НТУУ "КПІ". Пропозиція щодо обрання делегатів була ухвалена одногласно.

На завершення були розглянуті конкурсні та поточні справи.

С. Смольч

Не "копіпаст" – плагіат!

У номері "КП" від 22 вересня опубліковано статтю "Чи зупинимо копіпаст?" Відгукуєчись на пропозиції редакції щодо обговорення статті, хочу висловити деякі думки з її приводу.

Передусім слід уточнити: те, що студенти, а за ними і автор статті називають новітнім словом "копіпаст", юристи кваліфікують як плагіат. Це мені пояснили викладачі з відділення права нашого факультету. У статті 54 Конституції України сказано: "Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом". Права інтелектуальної власності захищають відповідні статті і Цивільного кодексу України, і Кримінального кодексу України. Згідно з останнім, "незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальній шкоди у значному розмірі, – караються штрафом від двохсот до тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією всіх примірників творів" (стаття 176 Кримінального кодексу України. Порушення авторського права і суміжних прав). Про це варто знати. Звичайно, навряд чи незаконне відтворення чужих творів у курсових роботах чи дипломах може завдати комусь значних матеріальних збитків, але той, хто звик під час навчання користуватися чужими творами, з часом ризикує здійснити діяння,

які можуть бути кваліфіковані як злочин. А, як відомо, незнання законів не звільняє від відповідальності за їх порушення.

Сьогодні кожен з нас може віднайти будь-яку інформацію за кілька секунд в Інтернеті. Це дуже спрощує роботу над рефератами чи навіть науковими статтями. Але треба розуміти, що інформація викладається у "віртуальний простір" не для того, щоб її хтось собі присвоював. Читати, вивчати, аналізувати матеріали – будь ласка, але видавати їх за свої суворо забороняється законом. Щоб не стати плагиатором, треба, по-перше, думати самому, а по-друге, виконувати прості правила: використовуючи чужі роботи, необхідно їх вказувати, цитати наводити в лапках з посиланням на джерело інформації, у роботі наводити перелік використаних джерел.

Зрозуміло, що плагіату у студентських роботах може бути менше, якщо буде відповідний контроль зі сторони викладачів, а також відповідальність за такі дії.

На факультеті соціології і права всі тези, які надходять на конференції, перевіряються на можливий плагіат шляхом пошуку в Інтернеті фрагментів речень з цих тез. Таку перевірку запровадили не так давно. І на перших порах тези, у яких виявляли плагіат, повертали авторам на переробку. Згодом запровадили більш жорсткі правила. Якщо в тезах знайдений плагіат, то тези відхиляються, а плагиатора вилучають з бази тих, кого запрошують на міжнародні конференції, і жодні його матеріали більше на конференції не приймають. Це дало непогані результати. Коли раніше в третині студентських тез виявляли плагіат, то сьогодні – у кількох із сотні, причому більшість з них отримали від студентів не з ФСП.

Отже, з плагиатором можна успішно боротися. Було б бажання.

Людмила Зезенько, студентка ФСП, член оргкомітету міжнародних конференцій

VII Міжнародний семінар-тренінг ACSE'11 на ФПМ

20-23 вересня 2011 року відбувся VII Міжнародний семінар-тренінг з прикладних задач комп'ютерної та програмної інженерії ACSE (Applications of Software & Computer Engineering), який починаючи з 2005 року щорічно проводиться факультетом прикладної математики для студентів та аспірантів комп'ютерних спеціальностей нашого університету. Цьогорічний семінар-тренінг було проведено за участю та за спонсорської підтримки ІТ-компаній EPAM Systems та СМК (Software MacKiev). У заході взяли участь студенти, аспіранти, викладачі з 13 факультетів та інститутів НТУУ "КПІ".

Відкрила ACSE'11 заступник декана ФПМ з навчально-методичної роботи та міжнародної співпраці, організатор семінарів-тренінгів ACSE Є.С. Сулема. До слова були запрошені Трасівулос Ціацос, професор факультету інформатики Університету Аристотеля (м. Салоніки, Греція), Олександр Орехов, директор освітніх програм компанії EPAM Systems, Геннадій Дударек, директор з розробки прикладного програмного забезпечення компанії СМК (Software MacKiev). Вони розповіли про майстер-класи, які пропонуються учасникам ACSE'11, запросили присутніх до участі та побажали учасникам успіхів та цікавих відкриттів у галузі ІТ-технологій.

Цьогорічний семінар-тренінг було присвячено мультимедійним технологіям, розробці пристроїв під iOS, бізнес-аналітиці, сучасним методам розробки та тестування програмного забезпечення, розробці порталів на платформі Java Enterprise Edition та питанням, пов'язаним з безпекою web-додатків.

Після церемонії відкриття ACSE'11 розпочався перший майстер-клас "Open source tools for multimedia development", який провів професор Ціацос. Студенти-учасники дізналися про сучасні "відкриті" (open source) засоби розробки мультимедіа-компонентів, таких як аудіо, графі-

ка й анімація, та здобували практичний досвід застосування цих методів. Після основної частини майстер-класу відбулось тестування учасників, за результатами якого вони отримали від грецького професора відповідні сертифікати.

Майстер-клас, який відбувся наступного дня, був присвячений розробці пристроїв під мобільну операційну систему Apple iOS. Його провели Олег Санніков, тренер-менеджер компанії СМК (Software MacKiev), та Віталій Тополюк, провідний розробник ком-

панії СМК (Software MacKiev). Присутні дізналися про концепцію розробки iOS пристроїв та навчилися основ програмування під iOS. Завершився майстер-клас врученням учасникам сертифікатів від компанії СМК (Software MacKiev).

Олександр Орехов

Третій день ACSE'11 розпочався з майстер-класу з бізнес-аналітики. Охочих взяти в ньому участь виявилось так багато, що у великій залі № 12 Науково-технічної бібліотеки НТУУ "КПІ" не залишилося вільних місць. Проводив його Дмитро Приймак, провідний бізнес-аналітик компанії EPAM Systems. Він розповів про професію бізнес-аналітика та кар'єрні можливості для тих, хто присвятив себе бізнес-аналітиці в галузі ІТ, і відповів на численні запитання учасників майстер-класу.

Цього дня відбулося ще два майстер-класи – з організації розробки програмного забезпечення та з його тестування. Їх провів Олексій Белов, завідувач лабораторії функціонального тестування програмного забезпечення компанії EPAM Systems. Перший з цих майстер-класів було присвячено методологіям розробки програмного забезпечення

Олег Санніков

Agile Development. Учасники другого – з тестування програмного забезпечення – дізналися про практичні аспекти такої роботи, а також про те, як зробити кар'єру в підрозділі Quality Assurance.

Останній, четвертий, день роботи семінару-тренінгу був присвячений розробкам на платформі Java та складався з двох взаємопов'язаних майстер-класів.

Перший, під назвою "Портальные решения на платформе Java Enterprise Edition", провела Олена Сирота, завідувач лабораторії Java-розробок компанії EPAM Systems. Вона розповіла про різновиди порталів, їх призначення, функції, особливості створення, а також про практичні аспекти застосування технології Java Enterprise Edition для побудови порталів. Насамкінець учасники пройшли тест для отримання сертифікату від компанії EPAM Systems.

Другий майстер-клас з технології Java називався "Основные сценарии угроз для web-приложений на платформе Java и способы защиты от них". Його провів Андрій Родіонов, викладач Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ", який представляв на ACSE'11 компанію EPAM Systems. Він розповів про інформаційну безпеку, навів приклади вразливості web-додатків, які найчастіше зустрічаються, про засоби безпеки та можливості Java Enterprise Edition та надав поради щодо методів захисту web-додатків, які слід застосовувати ще на етапі розробки. За традицією, майстер-клас завершився тестуванням учасників семінару-тренінгу.

За результатами тестування учасники чотирьох майстер-класів отримали сертифікати від Олександра Орехова, директора освітніх програм компанії EPAM Systems.

Закриваючи ACSE'11, організатор семінару-тренінгу Є.С. Сулема підбив підсумки його роботи та зазначила, що за чотири дні семінару-тренінгу 6 його майстер-класів відвідало близько 150 студентів, аспірантів та викладачів.

Наступний, восьмий, семінар-тренінг ACSE'12 заплановано на 18-21 вересня 2012 року. Запрошуємо до участі!

Костянтин Коваленко, студ. IV курсу ФПМ

ЖИТТЯ ТА ВІДКРИТТЯ ДЖЕРОЛАМО КАРДАНО, або Секрети однієї формули

Джероламо Кардано

Карданний вал, карданні зчеплення, карданний підвіс – ці речі сьогодні добре відомі, особливо автомобілякам і фахівцям з інерційної навігації. Математики ще знають формулу Кардано, спеціалісти шифрувальної справи – "решітки Кардано". Все це – справа рук, чи, радше, розуму великого математика, механіка, інженера, геолога, астронома – одним словом, енциклопедиста епохи Відродження Джероламо Кардано. Втім, сам себе він вважав насамперед видатним лікарем – у автобіографічній книзі "Про моє життя" навіть порівнював себе з Гіппократом, Галеном і Авіценною!

Походження

Він народився 24 вересня 1501 року – рівно 510 років тому – у стародавньому місті Павія, що на півночі Італії. 510 років – дата, звісно, не "кругла", але й 10 років тому про півтисячолітній ювілей одного з найпомітніших представників епохи Ренесансу, здається, майже ніхто не згадав. Напевно, далася взнаки часова відстань: ми охоче відзначаємо століття, навіть двохсотлітні дати, але далі вглиб історії майже не зазираємо. Можливо тому, що люди, які жили так давно, здаються нам істотами напівміфічними, навіть попри їхні звершення і досягнення. А вони таки жили, і про життя деяких з них,

як скажімо, Кардано, ми знаємо достатньо багато.

Отже, батько Джероламо Кардано був відомим адвокатом, ім'я якого зустрічається навіть у нотатках Леонардо да Вінчі, але хлопчик народився поза шлюбом. Це дуже зашкодило йому в подальшому, оскільки коли після закінчення Падуанського університету в 1526 році він намагався отримати лікарську практику в Мілані, до міської колегії лікарів його як незаконнонародженого не прийняли. Втім, лікувати він таки розпочав, але в провінційному містечку Галларт. При цьому самовіддано продовжував досліджувати таємниці медицини і навіть почав писати трактати на медичні теми. Проте не лише на медичні, бо цікавила його і філософія, і астрологія, і багато чого ще. Приблизно в ті ж часи розпочав він і кар'єру лектора з математики: ця наука притягувала його з дитинства, і вже в юності він досягнув у ній успіхів не менших, а може й більших, ніж у медицині. А ще він постійно вдосконалював майстерність у азартних іграх, до яких долучився ще в юнацькі роки. Причому не лише грав, але й намагався знайти в грі певні закономірності, що врешті-решт вилилося в одну з його цілком наукових праць – "Книгу про гру в кості", яка містила початки теорії ймовірностей, деякі питання комбінаторики і навіть психології (певна річ, гри і гравців). Зауважимо, що книга була написана, коли він був ще дуже молодою людиною – у 1526 році, але видав він її лише 1563 року.

Ерудит епохи Відродження

Взагалі, книг за своє життя він написав дуже багато. Адже займався не лише медициною та математикою, але й філософією, хімією, геологією, мінералогією, складанням календарів, астрономією та астрологією і, звісно, винахідництвом і конструюванням різноманітних технічних пристроїв. Відомо 138 його друкованих праць загальним обсягом приблизно 7000 сторінок великого формату – in folio. Був навіть автором своєрідних енциклопедій – книги "Про тонкі матерії" та "Про різноманітність речей". До того

ж, близько 100 (!) власних творінь він знищив сам в очікуванні арешту за кілька років до смерті.

В усіх галузях, якими займався Джероламо Кардано, він досягав неабиякого успіху. Відомо, наприклад, що до послуг його як астролога вдавався навіть Папа Римський (у ті роки складання гороскопів вважалося цілком богоугодною справою). Існує навіть версія, що й смерть його була не випадковою: буцімто він наклав на себе руки, щоб підтвердити власноруч складений свій гороскоп. Відомості про особливості його характеру, які дійшли до нашого часу, якщо й не змушують повірити в цю похмуру легенду, то принаймні багато чого в його житті пояснюють.

Азартний, мстивий, відчайдушний, гострий на язик, заради досягнення мети готовий на будь-які вчинки і, водночас, великодушний і вірний у дружбі, Кардано, безумовно, був особистістю неординарною. Недарма ж пізніше великий німецький математик і філософ Готфрід Вільгельм Лейбніц зауважив: "Кардано був великою людиною з усіма його недоліками; без них він був би досконалим". Справедливості заради варто зазначити, що ці недоліки були наслідком важкого дитинства: мати вважала його тягарем, соромилася як ганьби й часто-густо виміщала на нього свій гнів лупцюванням; батько жив окремо і при зустрічах також обмежував виховний вплив ляпасами; до того ж і міцним здоров'ям Кардано не міг похвалитися ні в дитинстві, ні в зрілому віці. Тож те, що інші отримували без усяких зусиль, йому доводилося в життя вивирати. Цілком очевидно, що багато в чому саме ранній досвід виживання й сформував урешті-решт як позитивні, так і негативні риси його вдачі та бажання визнання.

Останнє було в його житті надзвичайно важливим. Відомо, наприклад, що навіть славнозвісний пристрій, який отримав його ім'я і відомий нині

як карданний вал чи карданний підвіс, з'явився у 1541 році внаслідок того, що Кардано (тоді вже ректору міської колегії лікарів) була виявлена честь у числі найшанованіших громадян Мілана зустрічати іспанського короля Карла V. Він навіть йшов біля королівського балдахину. Розчулений таким виявом поваги, він запропонував обладнати екіпаж вінценося підвісом з двох валів, взаємне обертання яких не виводитиме карету з горизонтального положення. Щоправда, ідея такого підвісу була відома достатньо давно і навіть знайшла місце в "Атлантичному кодексі" Леонардо да Вінчі, однак з цим зводом найрізноманітніших відомостей

Формула Кардано

чи не з усіх тоді відомих галузей знань освічені люди змогли познайомитися лише за два століття по тому. А конструкція ця почала все ширше в різноманітних варіантах використовуватися в техніці саме після оприлюднення Кардано.

Таємниця кубічних рівнянь

Приблизно в ті ж роки Кардано активно займається й математикою. Ще в тридцять років він почав працювати над великим трактатом з ариф-

метики, перше видання якого побачило світ 1539 року. "Практика загальної арифметики" принесли йому визнання в середовищі знавців математики, але сам автор нею був не надто задоволений. Причиною було те, що в ній не знайшла відображення розгадка однієї тодішньої математичної таємниці, якою він хоча й володів, але не міг оприлюднити через обставину, пов'язану з автором цього відкриття.

Ідеться про спосіб розв'язання кубічних рівнянь. Чи, радше, про рецепти їх розв'язань, бо до впровадження алгебраїчної символіки залишалося ще понад сто років, і те, як знаходити корені рівнянь, математики пояснювали описами необхідних дій, часто – віршованими латиною.

До вирішення цієї проблеми європейські та арабські математики підбиралися кілька століть. У 1494 році відомий італійський вчений Лука Пачолі у книзі "Сума арифметики" – одному з перших друкованих математичних трактатів, написаних, до того ж, не латиною, а італійською мовою, навіть авторитетно заявив, що для вирішення кубічних рівнянь "мистецтвом алгебри ще не даний спосіб, як не дано способу квадратури кола", і що тому їх слід віднести до числа "неможливих". Ця заява відвернула багатьох математиків від подальших спроб все ж знайти такий спосіб.

Багатою, але не всім.

Приблизно в 1515 році професор Болонського університету Сціпіо дель Ферро (1456-1526) таки винайшов шлях розв'язання кубічних рівнянь виду $x^3 + ax = b$. Перед смертю свій секрет Ферро відкрив лише зятеві Аннібалу делла Наве та ще своєму учню Антоніо Маріо Фіоре. Останній вирішив використовувати отримані знання в турнірах з вирішення різноманітних математичних задач, які тоді були поширеними в Європі. Перемоги в подібних турнірах приносили повагу, грошові нагороди і можливість отримати пристойну посаду в якомусь з університетів.

(Далі буде)

Дмитро Стефанович

Переможці гри – команда "Угольки"

ЛАБІРИНТ–2011

Улюблена спортивно-інтелектуальна гра студентів "Лабіринт" зібрала учасників та вболівальників 23-25 вересня на базі відпочинку "Політехнік". Мірялися силами аж 16 команд. Перевірку на спритність та витривалість усі пройшли успішно: подолали і водні, й лісові перепони та в повному складі дісталися фінішу. Переможці отримали дипломи і нагороди.

Кращими серед кращих стали: 1-ше місце – команда "Угольки" (11-й гуртожиток); 2-ге місце – команда "Релейные полужащитники" (18-й гуртожиток); 3-тє місце – команда "Lantux" (8-й гуртожиток). Вручив нагороди та привітав переможців проректор з навчально-виховної роботи Г.Б.Варламов. Цікавість до спортивних змагань виявив і ректор університету М.З.Згуровський:

він невимушено спілкувався зі студентами, азартно вболівав, цікавився їх побутом та ділився спогадами про свої студентські роки. Організаторами заходу традиційно виступили департамент навчально-виховної роботи університету, студмістечко та профком студентів НТУУ "КПІ", студентська рада студмістечка й туристичний клуб "Скіф".

Інф. "КПІ"

• КОНКУРС • КОНКУРС •

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ КОМПЛЕКС
"ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОГО СИСТЕМОГО АНАЛІЗУ" (ННК "ІПСА")
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантної посади завідувача відділу
системної математики ННК "ІПСА" (доктор наук).

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення.
Адреса: 03056, Київ-56, проспект Перемоги 37, корп.35, відділ кадрів, к. 101.
Довідки за телефоном: (044) 406-81-48.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
"КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на номінації "Викладач-дослідник 2011" та
"Молодий викладач-дослідник 2011"

Термін подання документів – до 5 листопада 2011 р.

З Положенням про проведення конкурсу та Анкетною (з роз'ясненням заповнення анкет з додатком та методикою визначення показників у пошуковій системі Google Scholar), що подається на конкурс, можна ознайомитися в деканатах факультетів та інститутів, у заступників з наукової роботи підрозділів, в організаційному відділі НДЧ (корп. 1, к. 138), на сайті університету <http://document.kpi.ua/>. (Наказ №2-224 від 05.10.2011 р.)

Телефон для довідок: 454-92-00. E-mail: o.savitch@kpi.ua

УВАГА!

Оголошується I частина мистецького конкурсу
"ТАЛАНТИ КПІ – 2011"

Відбір робіт за номінаціями: живопис, графіка, скульптура,
декоративне мистецтво, вишивка.
Роботи приймаються до 28 жовтня 2011 р.

За всіма довідками звертайтеся: Центр культури і мистецтва
КПІ, к. 201, Картина галерея, тел.: 454-91-35.

Традиція ярмаркувати в Україні відома з давніх-давен. На сьогодні найпопулярнішим та, мабуть, і найбільшим торжщем є Сорочинський ярмарок, який став всесвітньо відомим завдяки повісті М.В.Гоголя

тут жвава торгівля, цікаві фотосесії, конкурси та змагання.
Не можна було не згадати написане М.В.Гоголем:
"Вам, верно, случалось слышать где-то валяющийся отдаленный водопад, когда встревоженная окрестность полна гула, и хаос чудных, неясных звуков вихрем носится перед вами. Не правда ли, не те ли самые чувства мгновенно обхватят вас в вихре сельской ярмарки, когда весь народ срывается в одно огромное чудовище и шевелится всем своим туловищем на площади и по тесным улицам, кричит, гогочет, гремит? Шум, брань, мычание, бляение, рев, – всё сливается в один

"Сорочинская ярмарка", що вийшла у світ 180 років тому.

Ярмарок знав різні часи: розквіт у XIX столітті, занепад на початку XX століття, у 1966 р. – відновлення, на початку 90-х років XX століття – знову занепад. Сучасне відродження почалося в 1999 р., коли ярмарок отримав умілих організаторів і нове ім'я – Національний. Свою продукцію тут представляють виробники з усієї країни. А відвідувачів, як стверджують організатори, буває до мільйона. Торік тут установили рекорд України за кількістю одночасно звареного борщу – 1000 літрів, а цього року презентували найбільший коровай, випечений майстрами Салтівського хлібокомбінату Харківської області.

Ярмарок традиційно проходить в останню декаду серпня. Ми побували там 20 серпня – у передостанній

день його роботи. Погода стояла сонячна, тепла, хоча і трохи вітряна. Перше враження: автостоянки займають площу вдвічі більшу за ярмаркову. Людей неймовірна кількість. Багато хто в українському національному одязі, жінки й дівчата – у віночках. Чоловіки несуть пакунки з покупками. Вони не ремствують, та рідко хто проходить повз садибу генерального чи пивного партнерів ярмарку, що пропонують "живильну рідину":

шкіргалантерею, товари повсякденного попиту, посуд, постільну білизну, прикраси: всього не перелічити. Демонструвалися також зразки автомобілів вітчизняного складання, сільськогосподарська техніка, будівельні матеріали тощо. Якщо одночасно уявити собі ярмарок майстрів у Пирогові, плюс кілька спеціалізованих виставок, плюс

А ви бували в Сорочинцях?

нестройный говор. Воли, мешки, сено, цыганы, горшки, бабы, пряники, шапки – всё ярко, нестроено; мечется кучами и снуется перед глазами. Разноголосные речи потопляют друг друга, и ни одно слово не выхватится, не спасется от этого потопа; ни один крик не выговорится ясно".

На ярмарку можна було придбати безліч різноманітних товарів та сувенірів. Вироби з дерева, металу, каменю та кістки, картини, обереги, вишиванки, іграшки – народні майстри представили всі види декоративно-прикладного мистецтва України. Особливим попитом користувалися автентичні вироби ручної роботи. Промислові підприємства пропонували одяг, взуття,

чи не весь день. Надвечір продавці починають потихеньку знижувати ціни. Дехто навіть може просто подарувати свій виріб маленькій дівчинці чи жінці, яка сподобалась. Бо в кожен виріб вкладена любов, тому вона робить добрішим і того, хто продає, і того, хто купує.

безліч харчових точок і численні виступи самодіяльних колективів – разом це і буде Сорочинський феномен. Проходили майстер-класи з приготування українських страв, виготовлення ляльки-мотанки, народних іграшок та оберегів, з розпису по склу. На кожному кроці пропонували зробити фото з літературними та історичними героями, біля цікавих експонатів, екзотичних тварин та ін. (такса – 5 грн). Працювали дитячі майданчики. На п'яти сценах виступали мистецькі колективи з різних областей України, Азербайджану та Канади. Відбулося Свято Сала та Свято Галушки.

До речі, про галушки. Хоча на ярмарку "є все", але наших українських галушок знайти нам не вдалося. Тільки на зворотному шляху, кілометрів за 50 по трасі, вдалося поласувати національною стравою та почути рецепт від кухарів.

Щоб оглянути все представлене на ярмарку та навчитися орієнтуватися між садибами, знадобиться

Усі, хто приїздить на ярмарок, повертаються додому не з порожніми руками. Хто – з гарним виторгом, хто – з вдалим покупками, але всі – з враженнями. Сьогодні Сорочинський ярмарок знає кожен українець, щороку він стає кращим і змістовнішим, і це додає впевненості, що ярмаркова історія України буде довгою і цікавою.

Н.Вдовенко

Полтавські галушки. Рецепт від кухаря

Ой, галушечки-галушки, –
Нема в світі краще юшки:
І на салі, і в сметані,
І пшеничні, і гречані, –
Ось які!.. Полтавські галушки!

Найпопулярніша українська страва – борщ. Але ж є ще й вареники, галушки, крученики, узвар тощо. Такого не зустрінеш в жодній іншій кулінарній книзі світу. І якщо вже галушки – то полтавські, адже тамтешня кухня – непередбачувана, смачна й різнобарвна. Як радять фахівці, готувати галушки можна на

сироватці, сметані, молоці, кисляку, воді. Борошно пшеничне, гречане, їх суміш, з додаванням манної крупи, білих і житніх сушарів. Розпушувач – сода чи дріжджі. Варять на парі, у воді, на бульйоні чи варяниці цибуляній. (Цибуля підсмажується на салі, додається вода і там їх варять, а потім подають з цим бульйоном.) Галушки можна запікати і смажити. Якщо тісто содове чи дріжджове, можна смажити у фритюрі. Бувають пухлі й з різноманітним фаршем: м'ясним, печінковим, овочевим, фруктовим, сирним, з лівером. За формою – прості та фігурні. Подають зі сметаною, вершковим маслом, з різноманітними соусами і підливами, смаженою цибулею.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Рєєстраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-іню»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.